



**RANUAN KUNTA**  
Hyvinvointilautakunta 28.5.2020 §  
Perusturvatoimi  
Keskustie 11  
97700 Ranua

---

## **PERUSTURVATOIMI**

### **Palvelutuotannon tehostamistoimenpiteet**

- **Taloudellisuutta ja tuottavuutta aikaansaavat toimenpiteet**

## Sisällysluettelo

1. Perusturvan hallinto .....	3
2. Sosiaalihuollon palvelut .....	4
2.1 Lasten, nuorten ja perheiden palvelut .....	4
2.2 Vanhuspalvelut .....	5
2.3 Vammaispalvelut .....	5
2.4 Muu perusturva .....	5
3. Perusterveydenhuolto .....	6
4. Erikoissairaanhoido .....	7
5. Palvelualueiden rajat ylittävien toimintojen tehostaminen .....	7
6. Henkilöstön osallistaminen tuottavuuden parantamiseen .....	7
8. Yhteenveto tehostamistoimista .....	8

## 1. Perusturvan hallinto

Perusturvan hallinto ohjaa ja tukee alaisiaan palvelualueita huomioimaan työssään kestävä kehityksen periaatteet ja vähentämään aineellista ja välillistä kulutusta. Työtavoissa sovelletaan mahdollisuuksien mukaan sähköistä materiaalia ja käytetään etäyhteyksiä. Tämän mahdollistamiseksi on parannettu etätyöskentelymahdollisuuksia hankkimalla soveltuvia ohjelmistopäivityksiä ja laitteita. Matkustamiseen ja kuljetukseen menevät kustannukset tulee täten vähentymään ja tämä lisää työajan tehokasta käyttöä. Asiakkaiden kuljetuksissa hyödynnetään julkista liikennettä ja yhteiskuljetusta sivistystoimen kanssa. Vuosittainen säästö 16 800 euroa.

	<b>Matkustus- ja kuljetuspalvelu Talousarviovuosi 2020</b>	<b>Matkustus- ja kuljetuspalvelu Talousarviovuosi 2021</b>
<b>Perusturvatoimi/hallinto</b>	1 000	<b>500</b>
<b>Lasten ja nuorten huolto</b>	5 500	<b>4 000</b>
<b>Lapsiperheiden kotipalvelu</b>	2 500	<b>2 000</b>
<b>Kotihoito</b>	24 800	<b>23 000</b>
<b>Tukipalvelut</b>	200	
<b>Omaishoito</b>	500	
<b>Rantakoti</b>	700	
<b>Seniorikoti Mäntykuja 1</b>	200	
<b>Kuntoutuksen ohjaus</b>	2 500	<b>2 000</b>
<b>Palvelukoti Marjukka</b>	300	
<b>EHO-palvelut</b>	4 000	<b>3 500</b>
<b>Toimintakeskus Niittyvilla</b>	28 000	<b>23 000</b>
<b>Palvelukoti Päivikki</b>	800	<b>500</b>
<b>Pesula</b>	300	
<b>Sosiaalityö</b>	3 000	<b>2 000</b>
<b>Työllistämispalvelut</b>	3 000	<b>2 000</b>
<b>Kunt.työtoim. matkakorv.</b>	10 000	<b>8 000</b>
<b>Yhteensä</b>	<b>87 300</b>	<b>70 500</b>
<b>SÄÄSTÖ</b>		<b>16 800</b>

Yksi työntehostamistoimenpiteistä on tehdä sellaisia asioita, jotka lisäävät työhyvinvointia ja työsääjaksamista. Sairauspoissaoloihin pyritään vaikuttamaan mm. työterveyshuollon työyhteisötyöskentelyllä sekä työn kuormittavuutta ja lisäresurssin tarvetta seuraamalla.

Ranuan kunnan oma sote-integraatio saa mahdollisuuden toteutua konkreettisemmin, kun palveluja keskitetään toimintayksiköiden osalta samalle alueelle. Hyvinvointikeskus, sosiaalitoimisto, työpa-jatoiminta Justeeri ja Niittyvilla sekä mielenterveyskuntoutujien palvelukoti/päivätoiminta Päivikki voivat lähivuosina hyödyntää toisiaan mm. työntekijäresurssien osalta tehokkaammin. Esimerkiksi tulevana vuosina tulee arvioitavaksi henkilöstön yhteiskäytöllisyyden mahdollisuudet. Tämä tuottaa yksittäisiä vähennyksiä henkilöstössä eläköitymisenä tai siirtoina toisiin työtehtäviin. **Vuosittainen säästö 19 000 euroa.**

Henkilöstörakenteessa lisäresurssin tarvetta tulee olemaan tulevina vuosina ikäihmisten palveluissa. Palvelutuotannossa arvioidaan, onko lisäresurssi taloudellisesti järkevintä toteuttaa uuden henkilöstön palkkaamisella, ostopalvelulla vai palvelusetelillä. Lapsimäärän vähetessä, sosiaalihuollon ja terveydenhuollon lapsiperheiden palveluissa tulee yksittäisiä vähennyksiä henkilöstössä eläköitymisellä tai toimien/virkojen siirtoja toiselle lisäresurssija tarvitsevalle tulosityksikölle.

Valta- ja vastuusuhteiden muutoksia toteutetaan tarvittaessa mm. toteutetun TVA:n antaman tiedon, henkilöstörakenteen muutosten ja työtehtävien mahdollisimman tehokkaan toteutumisen vuoksi. Muutoksilla haetaan toiminnan mahdollisimman tehokasta palveluketjujen kulkua ja vähennetään palveluketjuissa olevaa tehotonta työaika.

Kaikessa ostopalvelussa tulee noudattaa asiakkaan oikeudet huomioon ottavaa tarve- ja oikea-aikaisuusharkintaa, jotta ostopalvelu tukee suunnitelmallista ja tavoitteellista asiakastyötä. Ensisijaisesti on hyödynnettävä oman henkilöstön osaamista. Tarvittaessa harkitaan lisättäväksi oman henkilöstön osaamista koulutuksella, mikäli kyseessä on palvelu, joka voitaisiin toteuttaa omana tuotantona jo olemassa olevan henkilöstön resurssein.

## **2. Sosiaalihuollon palvelut**

### **2.1 Lasten, nuorten ja perheiden palvelut**

**Lapsiperheiden kotipalvelujen** tarve on vähentynyt syksystä 2018 lähtien. Palvelussa on kaksi vakituista tointa, joista vain toinen on ollut täytettynä syksystä 2018 lähtien. Hetkellisesti lisääntyneeseen tarpeeseen on palkattu määräaikainen työntekijä. Tätä käytäntöä jatketaan ja toista toimea ei täytetä. **Vuosittainen säästö olisi 20 000 euroa.** Talousarviovuonna 2021 tulee kuitenkin arvioitavaksi, onko tarve toisen lapsiperheiden kotipalvelutyöntekijän toimen siirrolle ikäihmisten palveluihin varahoitajaresurssiksi.

Seurakunnan kanssa yhteistyössä toteutettu lapsiparkki vähentää myös osaltaan lapsiperheiden kotipalvelujen tarvetta. Lapsiperheiden kotipalvelun yhteistyötä muiden lapsiperheiden palveluissa lisätään. Lapsiperheiden kotipalvelutyöntekijän työpanosta käytetään kysynnän vähentyessä ikäihmisten kotipalvelun sijaisuuksissa.

**Lapsiperheiden palveluissa** aloitetaan kokeilu kuntoutusohjauksen ja perhetyön palveluissa mahdollisen päällekkäisen työn vähentämiseksi. Perhetyön osaamista kuntoutuksenohjauksessa lisätään uudelleen kouluttamisella, jotta voidaan välttää ostopalveluja kuntoutuksenohjauksessa. Uusi sosiaaliohjaajan virka lisää myös resursseja lapsiperheiden palveluiden erityisryhmien kanssa työskentelyyn. Tarkoituksena on vahvistaa varhaisempaa tuen antamista ja vaikuttavampaa työskentelyotetta lapsiperheiden palveluissa, jotta perheet saisivat tukea vielä aiemmin ja tiiviimmin. Lapsiperheiden palveluiden sosiaaliohjauksen, perhetyön ja kotipalvelun yhteistyötä tiivistetään, jotta suunnitelmallinen työskentely perheissä moniammatillistuisi ja ostopalveluilta vältyttäisiin. Ennaltaehkäisevän tuen lisääminen yhteistyössä seurakunnan ja varhaiskasvatuksen kanssa jatkuu lapsiparkkitoiminnan muodossa. Paikallisen osaamisen ja yhteistyön lisäämisellä voidaan saavuttaa vaikuttavia palvelukäytäntöjä sekä säästää ostopalveluissa.

## 2.2 Vanhuspalvelut

**Kotihoidossa** asiakaskäynnit lisääntyvät, joten lisäresurssille on ilmeinen tarve. Työskentely pyritään organisoimaan niin, että työn organisoinnissa toteutetaan henkilöstön siirtoja tiimistä toiseen työtilausten mukaisesti ja tarkennetaan asiakaskäyntien/matkkareittien suunnitelmallisuutta ja yhdistämistä. Lisäksi etäkotihoidon (yhteys puhelimitse + lääkeautomaatit) kehitetään. Kotihoidossa selvitetään kokonaistaloudellisesti edullisinta ratkaisua vastata lisääntyvään resurssitarpeeseen. Vastaaminen voi toteutua lisäämällä henkilöstöä ja/tai hankkimalla teknisiä ratkaisuja. Esim. lääkeautomaatin vuosikustannus on noin 3000 euroa ja lääkeautomaatti vapauttaa työntekijän työaikaa.

**Tukipalvelujen** pesulassa työskentelee kaksi työntekijää 80 %:lla työajalla. Tämä työajan muutos on toteutettu toukokuusta 2020 alkaen ja tämä jatkuu vuonna 2021. **Vuosittainen säästö 10 000 euroa.**

**Asumispalveluissa** vuosittaisen käyttöasteen tasoa nostetaan. Kun asiakaspaikkoja vapautuu, ohjataan palveluntarpeessa olevat asiakkaat saamaan nopeammin Seniorikodin tai Rantakodin asumis- ja palvelut. Lyhytaikaishoidon paikkoja tarjotaan käyttöön tehokkaasti.

**Omaishoidossa** hoidettavien ja hoitajien tukemista jatketaan ja edelleen kehitetään kotihoidon sairaanhoitajan työskentelyllä. Omaishoiton panostaminen mahdollistaa ikäihmisten kotona asumisen ja vähentää näin palveluasumisen tarvetta.

**Vanhuspalveluissa** sijaisten palkkaamisessa jatketaan entistä tarkkaa linjaa ja sijaisia palkataan vain tarpeeseen. Talousarviovuonna 2021/2022 arvioidaan tarve vakituiselle varahoitajaresurssille. Perusturvatoimen sosiaali- ja terveydenhuollon sairaanhoitajien yhteistyötä, työnjakoa ja työtehtäviä on tarkennettu, jotta palveluketjut ja työskentelyajat tehostuvat entisestään.

## 2.3 Vammaispalvelut

**Erityisryhmien sosiaaliohjauksessa** kuntoutusohjaus pyritään järjestämään niin, että ostopalveluilta vältytään. Kuntoutusohjausta tehostetaan siten, että se toimisi myös ennaltaehkäisevänä jatkuvana palveluna. Pidetään yllä henkilöstön osaamista koulutuksella ja lisätään tarvittaessa erityisiin tarpeisiin. **Vuosittainen säästö 10 000 euroa.**

**Kehitysvammaisten asumispalveluissa** (Marjukka) pyritään vähentämään sijaisten ottamista. Lyhytaikaisiin äkillisiin työntekijöiden poissaoloihin otetaan sijainen vain harkitusti. Lisäksi tehdään yhteistyötä sijaisuuksien välttämiseksi päiväkeskuksen kanssa. Hoitotarvikkeiden tilaustarvetta arvioidaan tarkasti eikä pidetä suuria varastoja. Toimitaan arjessa kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti. **Vuosittainen säästö 7 000 euroa.**

**Kehitysvammaisten päivätoimintakeskuksessa** (Niittyvilla) lyhytaikaisiin äkillisiin työntekijöiden poissaoloihin otetaan sijainen vain harkitusti. Lomia keskitetään kiinniolopäivään ja pidetään palvelut suljettuna, ellei ole välitöntä hoidon ja huolenpidon tarvetta. **Vuosittainen säästö 2 000 euroa.**

## 2.4 Muu perusturva

**Työllistämisyksikössä** tiivistetään yhteistyötä työllisyyskoordinaattorin ja muiden verkostojen kanssa asiakkaiden jatkopolkujen löytämiseksi. Yhteistyön avulla saavutetaan taloudellista hyötyä kunnan työmarkkinatuen maksuosuuden vähenemisestä. Tehostetaan yksilövalmennuksen, asiakastyöskentelyn tavoitteiden ja valmennusperiaatteiden monimuotoisuutta. Tiivistetään yhteistyötä koko kunnan sisällä työllistämisen edistämiseksi (esim. terveydenhuolto, muut työpajat) ja hyödynnetään aktiivisesti jo laadittuja raportteja ja arviointeja (asiakaskohtaiset ICF ja VAT, sekä valtakunnalliset raportit). Nämä toimenpiteet vähentävät mahdollista päällekkäistä työresurssien käyttämistä. **Vuosittainen säästö 5 000 euroa.**

**Aikuissosiaalityön palveluissa** vahvistetaan lähityöskentelyä asiakkaiden kanssa ja kunnan sisäisen osaamisen hyödyntämistä. Uusi sosiaaliohjaajan virka kasvattaa resursseja tukea aikuissosiaalityön asiakkaita tiiviimmin heidän arjessaan sosiaaliohjauksen keinoin. Aikuissosiaalityössä tullaan kehittämään myös palvelumuotoja, joissa yhteys asiakkaaseen voidaan ottaa enemmän etäyhteydellä.

### **3. Perusterveydenhuolto**

**Avosairaanhoidossa** vastaanottoavustajan toimen muuttamisella sairaanhoitajan toimeksi sairaanhoitajan vastaanottomääriä lisätään. Jatkossa kehitetään edelleen ammattilaisresursseja huomioonottavaa palvelumallia, minkä tavoitteena on mahdollistaa nopeampi palveluketju ja oikea-aikaisempi hoitoon pääsy asiantuntijavastaanoille. Muutoksen myötä voidaan myös hoitohenkilöstön poissaolot ja lomat voida hoitaa ilman ulkopuolista sijaisjärjestelyä. **Vuosittainen säästö 5 000 euroa.**

Uusien tilojen myötä fysioterapian ryhmäterapiatoiminta on pystytty siirtämään ulkopuolisista tiloista omiin tiloihin. Fysioterapiassa siirrytään yksilöterapiasta enemmän ryhmäterapia toimintaan. Toimilla pystytään nopeuttamaan ja tehostamaan fysioterapeutin vastaanottopalveluita. **Vuosittainen säästö 10 000 euroa.**

Mielenterveytyössä kehitetään ja otetaan käyttöön etävastaanotto, jossa lääkärivastaanotto tapahtuu sähköisiä palveluita käyttäen etänä. Vuosittainen säästö 15 000 euroa.

**Akuutti- ja kuntoutusosastolla** jatketaan päivystävän sairaanhoitajan työn kehittämistä. Henkilöstön liikuttavuutta tehostetaan edelleen yhteistyössä poliklinikan kanssa. Lääkärin viikonloppupäivystystä suunnitellaan vähennettäväksi ja harkitaan etävastaanottoa syksyllä 2020. **Vuosittainen säästö 6 000 euroa.**

Fysioterapeutin työpanosta osana moniammatillista tiimiä kehitetään, hoidon tehostamisella ja potilaan nopealla kotiutumisella turvataan osaston tulokertymä. Aktiivisen kuntouttamisen tavoitteena on, että potilas pääsee kotiutumaan ensisijaisesti omaan kotiin. Yhteistyö kotihoidon kanssa tulee pysyä tiiviinä, että hoidon porrastus toimii ja asiakkaat saavat hoitoa tarkoituksenmukaisessa hoitoyksikössä.

**Suun terveydenhuollossa** on aloitettu kehittämistyöskentely, jonka tavoitteena on vahvistaa aktiivista ja joustavaa palvelutarjontaa. Kehittämistyöskentelyn toteutuksella parannetaan hoidon vaikuttavuutta, laatua, potilastyytyväisyyttä sekä pyritään estämään hammasongelmien ja hammassairauksien vaikeutumista ja tähän liittyvää lisääntyvää hoidontarvetta. Kehittämistyöhön on hankittu ulkopuolinen asiantuntija vakituisen henkilöstön tueksi.

## **4. Erikoissairaanhoido**

Erikoissairaanhoidon sähköistä konsultaatiota käytetään tehokkaasti. Tällä tavoin voidaan vähentää kustannuksia aiheuttavia asiointeja sairaalassa. Nuoret lääkärit opastetaan hoidonporrastuksen suhteen siten, että läheteet erikoissairaanhoidon kohdentuvat tilanteisiin, joissa hyvä diagnostiikka ja hoito sitä vaatii. Erikoissairaanhoidon konsultanttien työtapo on sekin muuttumassa. Psykiatrian konsultoiva erikoislääkäri tekee jatkossa suurimman osan työstään etäyhteyksien kautta.

## **5. Palvelualueiden rajat ylittävien toimintojen tehostaminen**

1. Ostopalveluiden vähentäminen ja lisätään palvelujen monimuotoisuutta oman kunnan henkilöstön osaamisen hyödyntämisellä. Tehdään perusturvan sisäinen osaamis-/koulutuskartoitus.
2. Kehitetään ryhmämuotoisia palvelualueiden rajat ylittäviä moniammatillisia työtapoja.
3. Järjestetään kunnan sisäistä henkilöstöryhmien välistä koulutusta (esim. fysioterapia ja kotihoito, perhetyö ja kuntoutuksenohjaus, perhetyö ja lapsiperheiden kotipalvelu, työllistämispalvelut ja terveydenhuolto).

## **6. Henkilöstön osallistaminen tuottavuuden parantamiseen**

1. ”Ollaan yhdessä Ranuan perusturvan väkeä!” –yhteishenkeä yhteisellä tekemisellä!
2. Henkilökuntaa pidetään ajan tasalla toiminnan tavoitteista, suunnitelmista ja taloustilanteesta lähiesimiesten ja tiimivastaavien kanssa.
3. Ylläpidetään myönteistä kehittämisilmapiiriä. Henkilökunnan luoville ehdotuksille sekä kokeiluille annetaan tilaa.
4. Henkilökuntaa ohjataan arvioimaan työnsä tuottavuuden tuloksia.
5. Huolehditaan henkilökunnan ammatillisesta osaamisesta ja kehittämisestä talousarviossa varattujen määrärahojen rajoissa.
6. Tuetaan työntekijän mahdollisen sairausloman jälkeistä työhön paluuta. Vahvistetaan yhteistyötä työterveyshuollon kanssa.
7. Perusturvan työntekijöiden ”osaamislista, osaamispankki” helpottamaan työparin löytämistä. ”Kerron teille, mitä minä osaan ja kuinka voin auttaa sinua työssäsi.”

## 7. Yhteenveto tehostamistoimista

Pelkistä toiminnallisista muutoksista sekä kehittämistyöstä on mahdotonta arvioida tarkkaa vuosittaisen säästön määrää. Henkilöstön yhteistyön lisääminen ja osallistaminen, toiminnan hienosäätö ja yhteiset kaikkien tiedossa olevat tavoitteet voivat vaikuttaa merkittävästi esim. sairauspoissaoloihin ja työhyvinvointiin, mikä näkyy työterveydenhuollon palveluiden käytön sekä sairauspoissaolojen vähentymisenä. Lisäksi niillä voidaan saavuttaa säästöjä ostopalveluissa. Perusturvatoimen kustannusten kokonaisuuteen vaikuttaa kuitenkin merkittävästi asiakkaiden palveluiden tarve.

Perusturvatoimen selkeät säästötavoitteet yhteensä ovat

Tulosalue	Tehostamistoimen tuottama säästö vuonna 2021 ja lähivuosina
Perusturvan matkustus- ja kuljetuspalvelut	16 800
Lasten, nuorten ja perheiden palvelut	1 000
Vanhuspalvelut	10 000
Vammaispalvelut	19 000
Muu perusturva	5 000 + 19 000
Perusterveydenhuolto	36 000
Erikoissairaanhoido	
Palvelualueiden rajat ylittävien toimintojen tehostaminen	1 000
Henkilöstön osallistaminen tuottavuuden parantamiseen	1 000
<b>YHTEENSÄ</b>	<b>89 800 + 19 000</b>